

Vöröskereszt — emberiség

Az emberiség történelmét a természet erőivel való folyamatos, forgatagos és változatos küzdelem jellemzi. A nagy természeti csapások, elsősorban a tűzvész, vagy az árvíz, hosszú időre rárnyomja bélyegét a tájra, s nemcsak a kortársakban, de nemegyszer a következő nemzedékekben is történelmi nyomokat hagy. Félrevert harangok kongása, a megvadult áradat zúgása, menekülő emberek rémülete, áldozatok megrendítő tragédiája és az anyagi veszteség sokakat sújtó ereje olyan emlék, amely mementót kiált hosszú időkre.

A Tisza-táj az árvizek hazája. Története bővelkedik vízi katasztrófákban. Tájékében nemcsak az aranykalászos rónának a tekintetét a napsütötte messzeségbe ragadó varázsa, vagy a pasztellszínű Tiszapart szépségének bájos harmóniája található, hanem mindazok a romboló természeti erők is, amelyek gyászt, szomorúságot és veszteséget hozhatnak a lakosság-nak és az egyének egyaránt.

A Tisza-táj emberét az elmúlt évek folyamán több ízben sújtotta a víz. Szorongással figyelte a veszélyt, elszánt, nem ritkán ember feletti erővel védekezett el-lene, és példát mutatott az emberi összefogás, az egymást segítő akarás, a társadalmi együttműködés és a lelkesedés erejéről. Ebben az évben is sújtott bennünket az időjárás szeszélye által meghatározott sok víz. Elsősorban a belvizek okoztak gondot, számos család kenyerét szűkebbre szabva, otthonát károsítva. Szeged egyes helyein, a szegedi járásban, Makón, a makói járásban, Hódmezővásárhely körzetében és a szentesi járásban volt a víz a legmagasabb. Sokan, sok kedves család, megynék számos derék lakója károsodott, veszítve ingóságaiából, kiszorulva lakásából, vagy fenyegetve házában, lakóhelyén. A baj azonban nagy mozgató erőt is jelent. Fellobbantja az emberi összefogás, az együttérzés, a segíteni akarás, az ember-szeretettől motivált részvét magasztos érzését, és cselekvésre ösztönöz. Ez a készség jellemzően emberi tulajdonság, és kialakulása az emberi értelem- és érzelmvilág fejlődésének talán egyik legnagyobb ösi lépése volt. Segíteni mindig nagy lelki élmény, hatalmas és rendkívüli érzelmi pozitívum. Támogatni a rászorulókat, letörlni a könnyeket, enyhíteni a szenvedést, átélteni a segítségnyújtás érzelmeket feszítő mámorát, adni ahelyett, hogy kapni akar-na valaki, milyen szép, milyen értékes és nemes. Elénk tárja az igazi embert.

A rászorulókon segíteni, az elesettek, a betegek támogatása az állam, a társadalom

és az egyén sokrétű, színekben gazdag, gyakorta bonyolult tevékenysége révén lehetséges. Társadalmunk egyik ilyen jótékony szervezete a Vöröskereszt. Célja minden olyan rászorulóknak segítséget nyújtani, aki betegség, a természet csapásai vagy valami egyéb katasztrófa miatt szenved, nélkülöz, károsodott. A Vöröskereszt nagy szervezet hazánkban. Aktivái mindenhol ott vannak és figyelemmel kísérik az emberi sorsokat. Szemüket a segítőkészség, a segíteni akarás vezeti. Csongrád megye vöröskereszt szervezete, célkitűzéséhez és feladatahoz híven, felfigyelt az említett belvízkárokra. Az országos központnak javaslatot tett, és kérte olyan erőfeszítések megtételét, amelyek révén a rászorultak segítséget, támogatást kaphatnak. A központ — főtitkára lelkes közreműködésével — sietve válaszolt, és a rászorulókat megsegítésére tizenkétmillió forintot bocsátott rendelkezésre. A kár sújtotta területek műszaki felmérését az illetékes közszolgálat vagy városi tanácsok felelősei már elvégezték. A helyi vöröskereszt aktívák, gondos adatgyűjtés alapján, javaslatot tettek a rászorulókról. Ezeket a Vöröskereszt helyi szervezete, majd a Vöröskereszt járási, illetve megyei felelős társadalmi bizottságai mérlegelték. A támogatás a szociális helyzet, illetve rászorultság alapján történik (gyermkek száma, a család kereseti viszonyai, a keresők száma, a keresők életkora stb.). Segélyben részesül 1200 család, akik már a közeljövőben megkapják a támogatásról az írásbeli értesítést.

Vannak családok, akik az ingóságukat ért kár címén, mások pedig az ingatlanukat, lakásukat ért kár címén kapják a támogatást. Kíváncjuk és szeretnénk, ha a társadalmi segítségnek és az így is kifejezésre jutó emberi szeretetnek említett ténye nemcsak azokban alakítaná ki az emberi együttérzés érzését, akik a támogatást kapják, hanem egész társadalmunk is érezné és tudatában megőrizné annak az elvnek az érvényesülését, hogy „mindenki egyért és egy mindenkért”. Érezze mindenki, hogy nem vagyunk egyedül, társadalmunk velünk van, támogatása és segítése pedig annál inkább érvényesül, minél inkább rászorul, és minél jobban érdemes valaki arra.

DR. BERENCSEI GYÖRGY
egyetemi tanár,
a Csongrád megyei Vöröskereszt
vezetőségi tagja

Szeged a hazai lapokban

1974/51

Tömegsport. — Lehetőségek és sikerek Szegeden. Közlekedés, november. [A szegedi közlekedési dolgozók között.]

SZALÓKI Lambert: A szak-szervezeti politikai oktatómunka a szegedi egyetemen. Pedagógusok Lapja, nov. 20.

[REIGL Endre] R. E.: Munkásgyűlés az első üzemi bizottság tiszteletére. Textilmunkás, december. [A szegedi kendergyárban. Fényképpel.]

Gumiba ágyazott sínek. — Zajtalan villamosok. Esti Hírlap, dec. 11. [Szegeden.]

Szegedi olajmező. — Felkészülés a télre. — Halászcisza a bányászoknak. Esti Hírlap, dec. 11.

Szeged körül. — Automata sorompók. Esti Hírlap, dec. 13. Népszava, dec. 14. [A vasúti keresztelődésekben.]

Sz. LUKÁCS Imre: Ki így, ki úgy... Élet és Irodalom, dec. 14. [A mórakalmi Haladás Szakszövetkezetéről is.]

Nemzetiségi pedagógusok jubileuma Szegeden Magyar Hírlap, Népszava, dec. 14. [A tanárképző főiskolán.]

Anlässlich des 30. Jahrestages der Gründung der Nationalen Unabhängigkeitsfront fand in Szeged eine Gedenkfeier statt. Budapesti Rundschau, dec. 18 [Fénykép az emléktábla koszorúzásáról.]

Szeged. — Kiváltások a disz-polgároknak. Hétfői Hírek, dec. 16. [A diszpolgári címről hozott határozatot a városi tanács.]

Paprikás vasárnap Szegeder Magyar Hírlap, dec. 16. [Vasárnap is dolgoznak a paprikafeldolgozó vállalatnál.]

Teljesítették idel tervüket a szegedi olajbányászok. Népszabadság, dec. 18.

Gyár-korszerűsítés

A gyermekcipő-ellátás javítása céljából az év első felében központi keretből 6,6 millió forintot kapott a nyírbátori Auróra cipőgyár. Az összegből eddig 5 millió forintot használtak fel gyártási eszközök korszerűsítésére.

FELICE CHILANTI

Giuliano, a bandita

II.

Késő este kopogtatott a monrealei érsek házá-nak kapuján. Fiatal diakónus nyitott ajtót; Giuliano azonnal megmondta, kicsoda, és kérte, hogy beszélhessen megalomániajával.

Azt akarta, hogy az összes formaság betartá-sával rendezzék meg az esküvőt: fehér menyasz-szonyi ruha, tanúk, esküvői lakoma.

Túl sok volt azonban az akadály. Már a ki-hirdetés is nehézségekbe ütközött volna, hiszen Giulianót többszörösen körözték. A főpap igye-kezett lebeszélni.

— Nem, eminenciás uram: a szertartás a dóm-ban legyen, késő éjjel.

Am a főpap nem egyeztetett bele, bár em-berileg megértette a fiatal banditát, meg a töb-bi szicíliai fiataalt is, akik az alvilág karmaiba kerültek, és szüntelenül a rendőrkopók elől me-nekültek.

A monrealei maffiosoknak, akik a szeparatis-ták közé hívták, azt mondta: a hercegeknek meg

a főnököknek nyilatkozom majd. És feltételét, hogy személyesen akar velük találkozni, Scior-tino közvetítésével, elfogadták. Sőt, a főnökök meg a hercegek maguk szorgalmazták a talál-kozást. A helyet és a feltételeket Giuliano szabta meg.

A Ponte Saganát jelölte meg, egy elhagyott nagybirtokot, nem messze Monteleprellől. A ta-lálkozón két herceg jelent meg, egy autóverseny-zőként ismert báró és Nyugat-Szicília leggaz-dagabb földbirtokosa, aki többek közt arról volt híres, hogy mérhetetlen birtokai egy részét ész-szerű, modern elvek alapján műveltette.

Mind auton jöttek.

Giuliano kikötötte, hogy az urak fegyvereiket hagyják az autóban, és gyalog, fegyvertelenül érkezzenek az általa megjelölt helyre.

És ezek a gazdag, kiváló urak így is tettek.

Giulianót egyedül, fegyvertelenül találták, egy kövön üldögélt.

Mielőtt Montelepre királya elindult a találko-zóra a szeparatisták követeivel, bandájának meghagyta, hogy feltűnően mutakozzanak majd. És csakugyan, vagy tíz fegyveres járkált fel s alá a környező magaslatokon: a szeparatisták érke-zésekor azonban Giuliano széles mozdulattal les-helyükre parancsolta vissza őket.

A báró azt mondta:

— A független szicíliai államban ön hadügy-miniszter lesz.

Egy gróf pedig:

— Nemesi címet adományozunk majd önnek. Giuliano hagyta őket, hadd beszéljenek. Kissé undorodva hallgatott, s végül hidegen közölte feltételeit.

Azért akar háborút indítani a csendörök ellen, hogy Szicília amerikai típusú állam legyen. Ne-

Magyar utca, Szerb utca

A szegedi új utcanevek lepek elnevezésekor, 1934-től a házfalakra. Nagyon sokan tudják már utcájuk új ne-vét, és barátkoznak vele, vagy vitatkoznak fölötté. Szőreg városrészben például sokan megkérdézik: miért „kereszteltek” Magyar és Szerb névre utcát?

Most jelent meg a Magyar Nyelv című szakfolyóirat új száma. Ebben a Somogy me-gye földrajzi nevei c. mű is-mertetésében olvasom Kál-mán Bélától, a debreceni egyetem tanáráról, a magyar névkutatás érdemes úttörő-jétől, A nevek világa című „sikerkönyv” szerzőjétől:

„Az országos utcanev-vál-toztató „mozgalom”, amely városaink, községeink több évszázados utcaneveinek 70 —80 százalékát néhány év

lefordulása alatt letörölte tér-képeinkről, sajnos Somogy megyét is elérte. A termé-szetes keletkezésű, hagyo-mányos utca-, tér- és falu-résznevek jelentékeny részét, szőregi szerbek szinte kivé-tel nélkül ma is a Petőfi ut-cán laknak. Ezért a hivata-lós névadás előtt, a század-fordulig a főutcát Szerb (az óregek ajkán Rác) utcának nevezték, az Árpád utcát Magyar utcának. (A rác el-nevezésben akkor még sem-mi sértő nem volt, hiszen Rascia az egykori Szerbia történelmi neve, s a nép so-káig így hívta a délszlávoka-t.) Csak az 1920-as évek-ben lett Rónay utca, Toron-tál vármegye egykori főis-pánjáról, zombori Rónay Jenőről (1854—1921).

Ne nehezteljenek meg, aki-ket illet, de le kell írom: hogy községeink jobban megbecsüljük majd múltjukat, akkor az eredeti utcaneveket lesz hol megtalálni, hogy visszaállítsák őket az ősi, kö-zépkori városmagban vagy községrészben.”

A véletlen úgy hozta, hogy nálunk, a tavaly Szegedhez csatlakozott községekben ez az idő elérkezett. Részint a kényszer, hogy a városban is meglevő nevekkal azonos utcanevek ne legyenek, ré-szint a szegedi tanács veze-tőinek józan megítélése lehe-tővé tette, hogy most, a kö-zelgő népességösszeírás előtt, megújíthassuk az öt község — ma már szegedi városrész — utcanevanyagát, s ez a megújítás elsősorban a régi, hagyományos, népi névadás szemléiben való fölújítást jelenti. A Délmagyarország annak idején, augusztus 16-án beszámolt azokról az alapelvekről, amelyek az el-nevező bizottságot vezérel-ték. (Ilyen nagymérvű ut-caelnevezés csak kétszer volt Szeged történetében: az ár-víz után, 1880-ban, és a te-

ben. Most a város egész ut-canevanyagának harmadát érintette a változás.) A terv szerint 1976-ban új kiadás-van jelenik meg Szeged ut-canevei című könyvem, s ebben majd egyenként is magyarázatot adok a régi-új nevek indítékairól. Ezút-tal csak a szőregieknek sze-retnék válaszolni, még mi-előtt az új utcanevtáblák fölkerülnek a házakra.

Sokan nem értik a Szerb utca elnevezést. Nyilván, mert nem tudják történeti magyarázatát. Nos, Szőreg a török idők óta a századfor-dulig többségében szerb la-kossággal volt. Sajátos telepü-lési hagyományok szerint a szerbek a mostani Petőfi ut-cán, a magyarok az Árpád utcán laktak. Ez olyan erős íratlan törvény volt, hogy sen közös történelmi múltunkra.

S ugyanez vonatkozik a Budzsák elnevezésre is: a szerb szó, szögletet, zugolyt, sarkot jelent, eldugott he-lyet. Pontosán tükrözve an-nak a falurésznek a helyze-tét, amely egykor kapta: ez ugyanis hajdan a falu szélén volt, a vasúti töltés mellett, félreeső, kieső helyen. No persze, ma is ugyanott van, de azóta, a főlzabadulás után a hajdani egyetlen ház-sorhoz újabbak épültek, több utcából álló, új falurész tá-madt mellé. Rákóczi utca lett ez, de Szegeden ez is van, meg Rákóczi tér is, te-hát nem maradhatott meg. A Budzsák azért is eredeti, sajátos név lesz, mert utca járulék nélkül szerepel (te-kezt illet, de le kell írom: csak aki a Szerb utca nevének visszaállítása ellen berzen-kezik, abban nacionalista el-jölegzetességek szintén nő-fogultságok élnek, még ak-kor is, ha ezt magának sem akarja bevallani. Tudom én, Szőregen sok olyan földrajzi név van, főként a külterüle-ten, amely párhuzamosan, s szerb és magyar néven is is-mert (Tatari bara: Tatár-tó; Popin paor: Papijód s így tovább); a Budzsák é kive-vő név helyett is jelké-Móra-írás, a Harmadikon, pezi a régi szerb—magyar együttélést. (Egyébként a du-gyogó emberismerettel és mély humanizmusú iróniával ugyanerre a szláv szóra mutatta meg, 1849-ben mi-ként ugrasztották egymásnak a vezetők a különben testvé-ri békességben együttélő nemzetiségeket.

„Az úgy telmes fölvilágosító szó nem volt, hogy magyar bakte-remegőnek mondta: „gyinne- megölnek benneteket”, rác történelmi és népi hagyoma-nyok ápolása olyan többlet-értéket jelent számunkra, amellyel ha tudatosan élünk, a mai politikánkhoz, a né-pe-pek és nemzetiségek közötti békesség eszméihez is hoz-zajárunk.

Péter I. szlő

ki nem fontos, hogy miniszter vagy herceg le-gyen. Inkább egy malom és téstágyár tervét forgatja fejében.

Egy papírt mutatott, melyen saját kezű rajza díszelgett: kezdetleges térkép volt. Sziciliát ábrázolta, amint egyik oldalán Rómához, a mási-kon meg az Egyesült Államokhoz van láncolva: egy lázadó géppisztolyával éppen szétzúzza a Ró-mához kötő láncot.

— Ez a szeparatizmus programja, kiáltvány a és zászlaja — magyarázta.

A hercegek, a grófok meg a bárók nézegették a kezdetleges rajzot, és megígérték, hogy csinál-tatnak belőle egy plakátot, és kifüggesztik az egész szigeten. Giulianónak azonban más elkép-zelése volt: fessék a falakra a gerillaakciók után. Így mindenki megtudja majd a támadások ér-telmét.

Az a vágy égett benne, hogy kitűzzön egy zászlót oda, ahová lecsúszott, eszméikkel akarta „igazolni” egész életét.

A fegyverek? Volt neki sok, a többi meg majd az ellenségtől (a csendöröktől) veszi el. Pénz viszont kell, az emberek fizetésére, jutal-mazására az akciók után. Minden új harcoknak s kell toborzó pénz, meg jutalom a támadások után. Csálados fiúk ezek.

És kérte, hogy lássák el pénzzel, mint a zsol-dosvezéreket. Ezek a nagyurak azonban sür-gősen kijelentették, hogy koldusszegények, és azon-nal az eszmékre hívatkoztak, a szicíliai hazafi-ságra.

Giulianónak szüksége volt „arra a zászlóra”, nem akarta megszakítani a tárgyalásokat. Ké-sőbb azt mondta erről Gaspare Pisciotának:

(Folytatjuk.)